

Triginta – A földtől az égig és vissza...

SZÜCS ZSUZSANNA SZOBRÁSZ/FORMATERVEZŐ IPARMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSA A DUAL ART GALÉRIÁBAN

Már írásom kezdetén megjelölök három különlegességet, melyek alapvetően fontosak e kiállítás elemzésekor. Az *első* Szűcs Zsuzsanna kiállításának a címe: Triginta. Első pillanatra rejt valamiféle titokzatosságot (amit meg is őriz), ám egyszerű a megoldás: „triginta fere annis”, vagyis „mintegy harminc év alatt”. A művész a Dual Art Galériában megrendezett kiállításán – küzdve a kétszintes,

bonyolult (viszonylag kis) tér adottságaival – tekintett vissza immár három évtizedes pályájára, a kezdetektől máig. Az ilyen átfogónak szánt tárlatokat általában tágasabb terekben szokták (tervezik) megrendezni a kiállítók, azonban ez a bemutató mégis elérte célját: lehetőségünk volt intenzív, szinte „szikár” tömörítéssel áttekinteni ezt a nagy ívű pályát, melyet ráadásul még két esemény tett összetettebbé, látványosabbá és mélyebbé. A kiállításra jelent meg a művész eddigi munkásságát igényesen bemutató kiadvány, jól válogatott és szerkesztett elemzésekkel (azok fragmentumaival), valamint látványos képanyaggal, Bárd Johanna egyedi keze nyomát ismét magán hordozó – így eredeti és magas színvonalú – arculattal. A kiállításához kapcsolódott továbbá Sulyok Gabriella grafikusművész, filmrendező Szűcs Zsuzsannáról készített filmétűdjének bemutatása (*Szűcs Zsuzsanna szobrász-formatervező*, 2017).

SZÜCS Zsuzsanna: Vázák | Zsuzsanna SZÜCS: Vases
1999, porcelán, festett, egyenként: 27,5x10x14,5 cm
Fotó: Szűcs Zsuzsanna

SZÜCS Zsuzsanna: Tál | Zsuzsanna SZÜCS: Bowl
2002, színezett porcelán, 37x35x25 cm
Fotó: Molnár Géza

SZŰCS Zsuzsanna: Rétegek | Zsuzsanna SZŰCS: Layers | 2015, samott, 24,5x21x17 cm

Fotó: Szűcs Zsuzsanna

A második különlegesség az a meghatározás, mellyel az alkotó megjelöli saját szakmáját, végső soron egyedinek tartható szakmai területét ekképpen: *szobrász/formatervező*. Különleges formula, hiszen az egységbe hozott megjelölés látszólag két ellentétes alkotói magatartásra utal. Míg a szobrász mindig egyedi műveket hoz létre, különleges, elsősorban mintázó magatartással, addig a formatervezői attitűd meghatározóan a tervezést jelenti. Megismerve, ismerve az alkotó törekvéseit, életútját, úgy tűnik, hogy ez a kettős identitás valóságos és esetében nincs ellentmondás: művészi ambíciói – kimondható – szobrásziak, az ehhez vezető út formatervezői, ám úgy, hogy ezúttal a formatervező kifejezés nem feltétlenül ekvivalens a designerrel.

A *harmadik* különlegesség már teljesen a kiállításon tapasztalt látványhoz kötődik. Amíg Szűcs Zsuzsanna az elmúlt több mint egy évtizedben kereste az általa szubjektíven értelmezett geometriai formák tárgyakba történő szerves beépítésének lehetőségeit, addig az elmúlt években született művekben ismét előtérbe került az organikus plasztikai formáltság elsődlegessége. A kiállításon láthatók voltak az e törekvéseket megelőző időszak ikonikus tárgyai, amikor az ezredforduló tájékán az alkotó szinte

berobbant az iparművészeti, művészeti köztudatba sajátos posztmodern gondolatiságot és formáltságot sugárzó festett porcelántárgyaival. A hullámzó, áramló, hajló, visszahajló alakzatok, a tárgyak funkcionalitást és autonómiát egyaránt hordozó jellegzetességei, iróniát is jelző atmoszférájuk, a felületkezelés laza oldottsága, könnyedsége eredetiséget jeleztek. Jogosan állapította meg Bakonyvári M. Ágnes 2000-ben: „Ez a formai sokszínűség, változatosság a korábbi művekről már jól ismert játékoság élményét adja.” Így, a folyamatosságnak is lehetőséget adó rendezésben, de immár visszatekintve, szinte szükségszerűnek tűnik, hogy az alkotót vonzza a tér határolatlansága, a levegősség, szimbolikusan: a kiemelkedés a partikularitásból, zártságból. S láss csodát! A művész tárgyai immár hosszú évek óta intenzív kapcsolódásokat, kapcsolatrendszert hoznak létre környezetükkel, ami mögött a tudatos intellektuális tervezőmunkával együtt járó plasztikai ambíciók dominálnak. E plasztikák sajátossága lett, hogy a kiállítóterben sem posztamensen, sem talajon „nem érezték” jól magukat. Helyüket keresték akár precízen alakított architektuális környezetben, akár földbe ágyazottan; ám végül erős koherenciával levegőbe emelkedtek, s

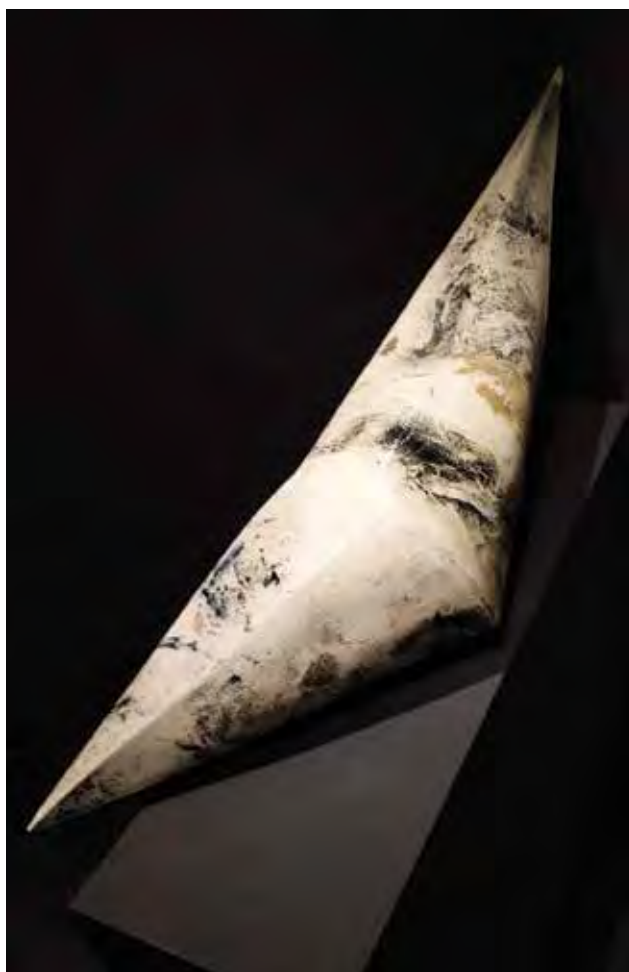

SZŰCS Zsuzsanna: Kívül (balra) és Árnyék | Zsuzsanna SZŰCS: Outside (left) and Shadow | 2019, samott, 22x28x16 cm és 32x18x14 cm
Fotó: Szűcs Zsuzsanna

SZŰCS Zsuzsanna: Szalag | Zsuzsanna SZŰCS: Ribbon | 2019, samott, 25x32x16 cm
Fotó: Szűcs Zsuzsanna

legyőzve az ab ovo tapasztalható *contradictio in adiecto* jelenségét (önellentmondást: nehéz fajsúlyú, súlyos matéria, mégis szinte lebegő elhelyezkedés): megtalálták a helyüket. Különös, hogy épp egy porcelán–kerámia szakon diplomázott formatervező iparművész kísérletezte ki ezt a nagy jelentőségű térszervező művészi eredményt, ráadásul bonyolult technológiával, samottos alapanyagból, magastűzőn, vékony falvastagságú tárgyak megvalósításával. Ez a térszervező szándék tehát nem önmagában csak a tárgyak minőségére figyelt, hanem az alkotóban folyamatosan munkált az, hogy e tárgyak milyen környezetbe kerülhetnek, milyen környezetben nyerhetik el sajátos kreativitásukat (mert e sorok írója is azon az állásponton van, hogy az általában vett kreativitás nem csak emberi tulajdonság). Nagy a fontossága ennek az alkotói ambíciónak, melynek *ars poeticáját* évekként elzárta a művész így fogalmazta meg: „Létezik egyfajta kölcsönhatás a plasztikák, formák együttese és a tér hozzárendelt kapcsolata által. A szobor a tér hangulatára, megjelenési formáira hatást gyakorol, létrejön egyfajta kölcsönhatás tárgy és tér, tér és természet

SZÜCS Zsuzsanna: Idő-kapcsolat | Zsuzsanna SZÜCS: Time connection
2017, samott, 135x42x23 cm
Fotó: Szűcs Zsuzsanna

között.” Szűcs Zsuzsanna sajátos komplexitást hozott létre. A környezeti hatások éltető elemei erősítették háromdimenziós szándékainak manifesztációját, s a földön, földbe ágyazottan (!) szuggesztív hatást kiváltó tárgyak, tárgyfragmentumok a bezártságot követően, természetesen ehhez alakított megvalósításban (szójáték következik, azonban valódi tartalmi szándékkal): az elevációban revelációs hatást fejtettek ki. Így volt ez – más kiállítások mellett – 2015-ben, a Kápolna Galériában (Kecskemét) megvalósított installációiban (Szegeci Zsolt fogalmazása, de pontos), így volt ez a *Körülöttnünk* című Nemzeti Szalonon 2017-ben a kiállítás légtérben, a Műcsarnokban, és ugyancsak 2017-ben, annak nyarán a Fűvészkertben (Budapest) fák, lombok, ágak közötti függesztésekkel. Mindebből e tárlaton a kúpos, gúlás összeépítettségű, egyszerűsödött formájú, bonyolult technikával mázazott, színezett munkái különös jelentőséget kaptak: a fekete, sötét hátterek előtt, szinte lebegésre készen foglalták el helyüket a posztamenseken. Szűcs Zsuzsanna kiállítása így egészében a föld, a talaj és a levegő, az univerzum egyidejű vonzásáról is szólt. Az volt kivételes, hogy ezek nem ellentétes hatásokat érzékeltettek, hanem épp harmóniában voltak egymással.

Szűcs Zsuzsanna továbbra is készít olyan, finoman, érzékenyen alakított porcelántárgyakat, amik jótékony esztétikumukkal minden látogató figyelmét felkeltették. Mintegy ezeket ellenpontozva kitűntek újabb, nyersebben formált plasztikái, melyek jellegzetessége nyitottságuk, „megnyíltságuk”, más esetekben áttörtségük, szalagszerű formáltságuk. E műveken keresztülfúj a szél, megáll bennük a homok, beléjük költözik egy csiga... E metafora arra utal, hogy e munkái sem kiállítóterembe valók és nem posztamensekre, mert szuggesztív esztétikai hatásukat „ők” is a természetben tudják (majd) kifejtetni. Dinamika és statikusság egyaránt érzékelhető ezeken az alkotásokon, melyeknek – újra szójátékszerű megfogalmazással – erős a földbe gyökerezettségük, ami a nézőből is hasonló hatást vált ki... Az immár földszíni, sokszor durva, máskor finom felületű, szabad formálású munkák ismét csak új utakat jeleznek. A földől az égig és vissza.

FELEDY Balázs
művészeti író

(Szűcs Zsuzsanna *Triginta* című kiállítása. *Dual Art Galéria, Budapest, 2019. november 14–28.*)

Az idézetek a művész kiadásában a kiállításra megjelent katalógusból valók.